Region Stockholm

34

Svar på skrivelse från från Talla Alkurdi m.fl. (S) angående vårdplatsbrist och dödlighet

HSN 2021-2095

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
SjukhusLOU-avtal
Emilie Kremel

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2021-11-25

HSN 2021-2095

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Svar på skrivelse från från Talla Alkurdi m.fl. (S) angående vårdplatsbrist och dödlighet

Ärendebeskrivning

I en skrivelse till hälso- och sjukvårdsnämnden beskriver Talla Alkurdi m.fl. (S) bristen på vårdplatser på akutsjukhusen, riskerna detta medför gällande patientsäkerhet samt behovet av åtgärder för att utöka antalet vårdplatser.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande,
Skrivelse från Talla Alkurdi m.fl. (S).

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Skrivelsen anses vara besvarad.

Förvaltningens motivering till förslaget

Vårdplatser och vårdstuktur
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen delar uppfattningen att antalet slutenvårdsplatser vid akutsjukhusen sannolikt är för få och att problemet med överbeläggning är återkommande. Problemet är i första hand inte de fysiska vårdplatserna utan att det ska finnas tillräckligt många utbildade medarbetare som kan bemanna vårdplatserna. Förvaltningen anser att slutsatserna i SNS-rapporten behöver tas i beaktande i långsiktiga och övergripande beslut om hur sjukvården i Region Stockholm ska organiseras och resurssättas.

Vårdplatsbristen på regionens akutsjukhus bör betraktas som del i helheten av systemet. Antalet vårdplatser per invånare har minskat både nationellt och internationellt, till stor del till följd av medicinteknisk utveckling som medför minskat behov av slutenvård. Situationen påverkas även av uppdragen inom primärvård, specialiserad vård utanför akutsjukhusen samt samarbetet med kommunerna. En del av de patienter som befinner sig på akutsjukhusen skulle sannolikt kunna omhändertas snabbare utanför

sjukhusen. I dagsläget bedöms tillgängligheten till slutenvårdsplatser utanför akutsjukhusen vara god inom exempelvis geriatrik och ASIH (avancerad sjukvård i hemmet). Inom ramen för beställarplansarbetet, det vill säga förvaltningens arbete med att följa upp och hitta åtgärder för att minska den undanträngda och köställda vården till följd av pandemin, pågår ett arbete med att försöka öka avflödet från akutsjukhusen och nyttja vårdplatser utanför akutsjukhusen för att säkerställa effektivt resursutnyttjande i hela vårdsystemet.

På längre sikt förväntas digitaliseringen och möjligheten till distansmonitorering leda till att fler patienter kan vårdas i hemmet. Utökad möjlighet till distansmonitorering förväntas även leda till ett minskat behov av slutenvårdsplatser både på och utanför akutsjukhusen. Det regionala programområdet för akut vård har som övergripande mål att tydliggöra förutsättningar för kvalitet och resultat av den akuta vårdkedjan så att rätt patient omhändertas i rätt tid och på rätt vårdnivå.

Beställning av vård
Hälso- och sjukvårdsnämnden beställer vård genom flersårsavtal med respektive akutsjukhus i regionen. Varje akutsjukhus ansvarar för att tillse att det finns tillgång till de resurser (t. ex intensivvårds-, intermediärvårds- respektive slutenvårdsplatser) som krävs för att tillhandahålla hög kvalitet och tillgänglighet i utförandet av den beställda vården. Vårdbeställningen vid respektive akutsjukhus kvantifieras huvudsakligen i DRG-poäng. I avtalen regleras inte vilket antal vårdplatser respektive sjukhus ska erbjuda. Disponibla vårdplatser ersätts indirekt genom i vårdavtalen angiven ersättningsmodell som huvudsakligen baseras på DRG.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen känner i rollen som beställare inte till hur respektive akutsjukhus fördelar sina resurser internt mellan verksamheterna.

Nuvarande avtalsperiod sträcker sig från år 2020 till och med år 2023. Under hösten år 2021 kommer arbete med att utveckla nya avtal inför nästa avtalsperiod att inledas. Ändringar av avtalets nuvarande konstruktion kan komma att ske i arbetet.

Årlig uppräkning och statsbidrag till akutsjukhusen
Förändringen av ersättningsnivån över tid styrs dels av sjukhusavtalen men framförallt genom beslut av regionfullmäktige i samband med budget. Inför år 2022 har hälso- och sjukvårdsnämnden uppdragits att höja den sammantagna ersättningen inom ramen för sjukhusavtalen för de regionägda sjukhusen med 1,5 procent. Detta innebär att sjukhusen

kommer att behöva vidta åtgärder för effektivisering. Beställaren har inte någon insyn i vilka åtgärder respektive sjukhus planerar att vidta för att genomföra detta eller huruvida detta kommer att inverka på antalet disponibla vårdplatser. Vad gäller uppdragens omfattning så kommer dessa att vara oförändrade alternativt något utökade inför nästa år.

Åren 2020 och 2021 har varit starkt präglade av den pågående pandemin, vilket har påverkat akutsjukhusen. Mot denna bakgrund har ett antal åtgärder vidtagits som påverkat ersättningen till akutsjukhusen, bland annat har akutsjukhusen under pågående pandemi ersatts med fast ersättning med hänvisning till att gällande ersättningsmodell inte till fullo lämpade sig för den krissituation som pandemin har utgjort. Därtill har nämnden under åren 2021-2022 allokerat statsbidrag till akutsjukhusen för att skapa förutsättningar för att arbeta med köställd och undanträngd vård men även för att kunna genomföra omställning och effektivisering. Satsningen innebär att totalt 580 miljoner kronor utbetalades till akutsjukhusen utanför ramen för sjukhusavtalen under år 2021. Satsningen fortlöper även under år 2022. För år 2023 förväntas inte statsbidrag utgå i samma utsträckning för undanträngd och köställd vård. Det är därför av vikt att åtgärder för att hantera den underliggande kostnadsutvecklingen på sjukhusen vidtas och att nödvändiga effektiviseringar som har försenats på grund av pandemin återupptas.

Under år 2021 har även 500 miljoner kronor tillförts hälso- och sjukvårdsnämnden för köställd och undanträngd vård. En stor del av denna satsning tillfaller akutsjukhusen, dels genom att möjlighet att få extra ersättning avseende merkostnader för kökapning, och, dels genom utökade ekonomiska incitament till överproduktion. Satsningen planeras att fortsätta under år 2022.

Väntetider på akutmottagningar och omhändertagande av äldre
Akutsjukhusen är ålagda att arbeta kontinuerligt med att förbättra ledtiderna på akutmottagningarna. Under år 2022 kommer ersättningsmodellen i avtalen att tillämpas vilket bland annat innebär att kvalitetsrelaterad ersättning återinförs. Inom ramen för detta finns flertal indikatorer kopplat till ledtider på akutmottagningarna. Detta innebär att en andel av ersättningen enbart utgår om målvärdena uppnås. I avtalen med akutsjukhusen regleras inte sjukhusens interna arbetsprocesser, som till exempel bemanning och övrig produktionsstyrning. Styrmodellen med beställare och utförare, samt ingångna avtal, innebär att vårdgivarna ansvarar för att utforma processer för att nå, t. ex, i avtalet angivna mål.

Organiseringen kring omhändertagandet av äldre patienter på regionens akutsjukhus skiljer sig mellan sjukhusen och finns beskrivet i tjänsteutlåtande HSN 2018-1696. Det pågår flera initiativ för förbättrat omhändertagande av äldre. I samband med revideringen av det geriatriska uppdraget som bedrivs såväl utanför som inne på akutsjukhusen är en prioriterad fråga hur beställaren kan stimulera till direktinläggning vid geriatrisk klinik, bland annat för att minska icke-nödvändiga besök på akutmottagningarna. Inom flera regionala programområden, bland annat Primärvård och Äldres hälsa, pågår insatser för att förbättra vården för multisjuka äldre, exempelvis via personcentrerat och sammanhållet vårdförlopp inom palliativ vård och kartläggning av vården för multisjuka, sköra äldre inom primärvården.

Anders Ahlsson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Lena Hanberg
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Akten

Godkänd av Anders Ahlsson, 2021-11-25

Hälso- och sjukvårdsnämnden

SKRIVELSE
2021-09-28

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Skrivelse om vårdplatsbrist och dödlighet

En ny studie från Karolinska Institutet visar att vårdplatsbristen i Region Stockholm allvarligt hotar patientsäkerheten och leder till ökad dödlighet på regionens akutsjukhus. Under perioden 2015-2019 var beläggningsgraden 101 procent i Stockholm, att jämföra med bara 81 procent i Region Östergötland. En hög beläggningsgrad är tydligt kopplad till längre vistelsetider och till att patienter i högre utsträckning vårdas på akutmottagningen i stället för att läggas in i slutenvård. När det saknas lediga vårdplatser blir patienter liggande längre på akutmottagningarna, vilket innebär en ökad risk. Resultaten visar att larmen om försämrad patientsäkerhet vid belastningstoppar är motiverade.

Region Stockholm har Sveriges längsta väntetider på akuten. Moderaterna har sedan 2006 haft en tydlig inriktning mot att skära ner på sjukhusen för att kunna privatisera så mycket vård som möjligt. Trots en växande befolkning har antalet sjuksköterskor på sjukhusen minskat med nästan 450 stycken sedan 2015. I dagsläget saknas 30 sjuksköterskor bara på Södersjukhusets akutmottagning. Redan innan pandemin var 600 vårdplatser på sjukhusen stängda på grund personalbrist. Antalet intensivvårdsplatser har minskat från 94 stycken år 2013 till 88 stycken i februari år 2020. För varje år som går har belastningen på sjukhusen ökat samtidigt som antalet vårdplatser minskat.

För att öppna fler vårdplatser krävs mer personal. Under lång tid har det moderatledda styret försämrat villkoren för vårdpersonalen och hotat med varsel efter varsel. Stora summor läggs på inhyrd vårdpersonal istället för att satsa på den befintliga personalen. Det är en ohållbar utveckling som vi nu ser de yttersta konsekvenserna av. Den etiska stress som det moderatledda styret utsätter vårdpersonalen för är resultatet av en icke-existerande personalpolitik. Nu ser vi även att den hotar patientsäkerheten.

Socialdemokraterna har sedan tidigare krävt en akutkommission för att hantera den allvarliga situationen på sjukhusen. Nu menar vi att konkreta åtgärder krävs här och nu för att öppna fler vårdplatser och avlasta akutmottagningarna.

- Mer resurser till sjukhusen. Satsningarna ska gå till att anställa mer personal för att kunna öppna fler vårdplatser

- Snabbare bedömningar på akutmottagningarna. Socialdemokraterna vill att en erfaren läkare snabbare gör en inledande bedömning på akutmottagningarna för att kunna avgöra om en patient behöver akut vård eller kan flyttas till en vårdavdelning

- Snabbspår förbi akuten. Äldre löper störst risk med att bli liggande på akuten. Socialdemokraterna vill införa fler snabbspår direkt till en avdelning för äldre, i likhet med Silverstigen på Norrtälje sjukhus.

Det är uppenbart att det krävs ett nytt styre i Region Stockholm för att stoppa sjukhuskrisen. Socialdemokraterna föreslog i vårt oppositionsbudgetsförslag en fördubblad satsning på regionens sjukhus samt ytterligare en halv miljard till den nära vården. Det går att göra om politiken prioriterar personalen framför konsulterna och patienterna framför privatiseringar.

Socialdemokraterna föreslår hälso- och sjukvårdsnämnden besluta

att ge hälso- och sjukvårdsförvaltningen i uppdrag att omgående äska om en resursförstärkning på 350 miljoner kronor från regionstyrelsen

att ge hälso- och sjukvårdsförvaltningen i uppdrag att i dialog med akutsjukhusen ta fram en genomförarplan för att öka antalet vårdplatser i Region Stockholm

att ge hälso- och sjukvårdsförvaltningen i uppdrag att i dialog med akutsjukhusen säkerställa snabbare bedömning av erfaren läkare på akutmottagningarna

att ge hälso- och sjukvårdsförvaltningen i uppdrag att i dialog med sjukhusen införa snabbspår direkt till avdelning för äldre i likhet med Silverstigen på Norrtälje sjukhus

Talla Alkurdi m.fl (S)